

17.01.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**17 Ocak 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

17 Ocak 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Lice İlçesi Doğal Gaz Boru Hattı Projesi, Hani İlçesi Doğal Gaz Boru Hattı Projesi ve Çınar İlçesi Doğal Gaz Boru Hattı Projesinin Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6712)
- Çanakkale İlinde Kurulacak İntepe RES (Yardımcı Kaynak GES) Elektrik Üretim Tesisi İçin Gerekli Olan Bazı Taşınmazların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6713)
- Denizli İli, Acıpayam İlçesinde Bulunan Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İç Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6714)
- Denizli İli, Bozkurt ve Çardak İlçelerinde Bulunan Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İç Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6715)
- Erzurum İli, Pasinler, Horasan ve Köprüköy İlçelerinde Bulunan Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İç Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6716)

YÖNETMELİKLER

- Güneş Enerjisine Dayalı Elektrik Üretimi Başvurularının Teknik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 22/9/2022 Tarihli ve 2019/14460 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 2/11/2022 Tarihli ve 2016/2250 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 3/11/2022 Tarihli ve 2018/35662 Başvuru Numaralı Kararı

Tarım üretici fiyatları yüzde 151 arttı

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım ÜFE), Aralık 2022'de bir önceki aya göre yüzde 4,82, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 151,03 artış gösterdi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , Aralık 2022 dönemine ilişkin Tarım ÜFE verilerini açıkladı. Buna göre, endekste aralıkta bir önceki aya göre yüzde 4,82, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 151,03 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 132,18 artış gerçekleşti.

Sektörler özelinde bir önceki aya göre ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 3,45 azalış görülürken tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 5,03, balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde yüzde 5,37 artış oldu. Aralık 2022'de ana gruplarda bir önceki aya göre tek yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 1,67 düşüş gerçekleşirken canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde yüzde 7,81 ve çok yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 15,9 artış kayıtlara geçti.

Yıllık Tarım-ÜFE'ye göre 6 alt grup daha düşük, 6 alt grup daha yüksek değişim gösterdi. Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar, yüzde 82,94 ile lifli bitkiler, yüzde 91,54 ile koyun ve keçi, canlı, bunların işlenmemiş süt ve yapağları olarak belirlendi.

Yıllık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise yüzde 309,17 ile turunçgiller, yüzde 191,66 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular olarak sıralandı.

Aylık Tarım-ÜFE'ye göre 9 alt grup daha düşük, 3 alt grup daha yüksek değişim gösterdi. Bir önceki yılın aynı ayına göre azalış gösteren alt gruplar sırasıyla yüzde

17.01.2023

2,64 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular, yüzde 1,56 ile tahıllar (pirinç hariç), baklagiller ve yağlı tohumlar olarak kayıtlara geçti.

Bir önceki aya göre artışın yüksek olduğu alt gruplar ise yüzde 9,58 ile canlı sığırlar (manda dahil), bunlardan elde edilen işlenmemiş süt, yüzde 8,25 ile tropikal ve subtropikal meyveler oldu.

Aralık 2022'de, endekste kapsanan 86 maddeden 34'ünün ortalama fiyatında azalış, 49'unun ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti.

4 kişilik bir ailenin günlük beslenme maliyeti 270 TL

BİSAM'ın raporuna göre, 4 kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmek için ayda 8 bin 167 TL harcaması gerekiyor. Beslenmeye günlük ayrılması gereken tutar ise 270 TL.

Birleşik Metal-İş Sınıf Araştırmaları Merkezi (BİSAM), 4 kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için aylık yapması gereken harcama tutarını Aralık 2022 verileriyle 8 bin 167 TL olarak hesapladı. BİSAM'ın raporuna göre sadece süt ürünleri için günlük 100 TL harcama yapılması gerekirken sağlıklı beslenmenin günlük maliyeti de 270 TL'yi aştı.

BİSAM, Türkiye İstatistik Kurumu'nun harcama gruplarına göre endeks rakamlarını, İstanbul Halk Ekmek, zincir marketlerin internet fiyatları ve BİSAM Beslenme Kalıbı üzerinden dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken harcamayı hesapladı. BİSAM'ın raporuna göre geçtiğimiz ay açlık sınırı 8 bin 167 TL, yoksulluk sınırı ise 28 bin 239 TL olarak tespit edildi.

Sağlıklı beslenmek için her aile ferdinin alması gereken kalori miktarının farklılık gösterdiği hatırlatılan raporda yetişkin bir erkeğin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için tüketmesi gereken gıdaların aylık karşılığının 2 bin 66 TL, bu değerin yetişkin bir kadın için bin 953, 15-18 yaş bir genç için 2 bin 129, 4-6 yaş arası bir çocuk için ise bin 405 lira olduğu ifade edildi. Sağlıklı bir biçimde beslenmenin toplam aile

bütçesine maliyetinin 7 bin 552 lira olarak tespit edildiği raporda bu tutarın sadece gıda için yapılması gereken minimum harcama tutarı olduğuna dikkat çekildi. Bu miktara eğitim, sağlık, barınma, eğlence, ısınma, ulaşım gibi giderler ile birlikte bir ailenin yapması gereken harcama tutarı eklendiğinde ise 4 kişilik bir ailenin ayda en az 26 bin 123 TL harcaması gerekiyor.

Günlük harcamalarda Aralık 2022'de en yüksek maliyet grubunu süt ve süt ürünleri grubu oluşturdu. Sağlıklı ve dengeli beslenmek için süt ve süt ürünlerine günlük 99,91 TL harcanması gerekirken et, tavuk ve balık grubu için yapılması gereken minimum harcama tutarı 41,76 TL olarak hesaplandı. Rapora göre sebze ve meyve için günlük 47,26 TL, ekmek için günlük 23,41 TL, katı ve sıvı yağ için ise 18,37 TL harcama yapılması gerekiyor.

Gıda gruplarının toplam harcamadaki dağılımına da değinilen rapora göre süt ve süt ürünleri yüzde 36,7'lik pay ile ilk sıraya yerleşti. Et, yumurta ve kurubaklagil grubunun payı ise yüzde 24,24 olarak hesaplandı.

Nebati: Togg'a kamu alım garantisi geliyor

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, "Ülkemizin vizyon projelerinden olan Togg'a yönelik kamu alım garantisini hayata geçiriyoruz" açıklamasını yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde 2022 yılını değerlendirdiği ve 2023 hedeflerini paylaştığı toplantıda, Togg'a ilişkin önemli bir değerlendirmede bulundu.

Bakan Nebati, "Finansal mimari çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ülkemizin vizyon projelerinden olan Togg'a yönelik kamu alım garantisini de hayata geçiriyoruz" açıklamasını yaptı.

Bütçe, geçen yıl 139 milyar lira açık verdi

Türkiye'nin merkezi yönetim bütçe açığı, 2022 yılı Aralık ayında 118 milyar 617 milyon lira, Ocak-Aralık döneminde ise 139 milyar 65 milyon lira olarak gerçekleşti.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2022 yılının 2022 yılı Aralık ayı ve 2022 yılı Ocak-Aralık dönemi bütçe uygulama sonuçlarını açıkladı.

Buna göre, merkezi yönetim bütçe giderleri Aralık 2021'de 284 milyar 717 milyon lira iken geçen ay yüzde 31,3 artışla 373 milyar 816 milyon liraya yükseldi. Böylelikle bu yıl merkezi yönetim bütçe giderleri için öngörülen 2 trilyon 831 milyar 472 milyon lira ödeneğin yüzde 13,2'si kullanılmış oldu.

2021'nin Aralık ayı bütçesinde 146 milyar 47 milyon lira faiz dışı açık oluşurken Aralık 2022'de söz konusu rakam 100 milyar 371 milyon liraya geriledi.

Faiz hariç bütçe giderleri, Aralık 2022'de bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 28,9 artarak 355 milyar 570 milyon liraya ulaştı. Faiz hariç giderlerin bütçe ödeneklerine göre gerçekleşme oranı yüzde 14,2 olarak hesaplandı.

Aralıkta personel giderleri, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 103,4 artarak 48 milyar 145 milyon lira oldu. Personel giderleri için bütçede öngörülen 613 milyar 641 milyon lira ödeneğin yüzde 7,8'i kullanıldı.

Sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, Aralık 2022'de, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 90,3 artışla 8 milyar 887 milyon liraya yükseldi ve bütçede öngörülen 97 milyar 151 milyon lira ödeneğin yüzde 9,1'i kullanılmış oldu.

Söz konusu dönemde, mal ve hizmet alım giderleri için bütçede öngörülen 214 milyar 814 milyon lira ödeneğin yüzde 24'ü harcandı. Aralık 2022'de yüzde 51,9 artışla 51 milyar 654 milyon lira mal ve hizmet alımı gideri gerçekleşti.

Cari transferler aynı dönemde bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 13,8 artarak 115 milyar 575 milyon liraya çıktı. Bütçede öngörülen 1 trilyon 78 milyar 291 milyon lira ödeneğin yüzde 10,7'si kullanıldı.

Aralık 2022'de 98 milyar 949 milyon lira sermaye gideri, 17 milyar 24 milyon lira sermaye transferi yapıldı. Borç verme giderleri ise 15 milyar 336 milyon lira oldu.

Faiz giderleri söz konusu ayda bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 103,6 yükselerek 18 milyar 246 milyon lirayı buldu.

Aralık 2022 dönemi bütçe gelirleri

Merkezi yönetim bütçe gelirleri, Aralık 2021'de 129 milyar 710 milyon lira iken Aralık 2022'de yüzde 96,7 artarak 255 milyar 199 milyon liraya çıktı. Bütçe tahminine göre, bütçe gelirlerinin aralık ayı gerçekleşme oranı 2021'de yüzde 11,8 iken geçen ay yüzde 10 oldu.

Vergi gelirleri, Aralık 2022'de bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 89,6 artarak 211 milyar 514 milyon liraya ulaştı. Vergi gelirlerinin bütçe tahminine göre gerçekleşme oranı ise Aralık 2021'de yüzde 12,1 iken geçen ay yüzde 9,7 olarak hesaplandı.

Genel bütçe vergi dışı diğer gelirleri, Aralık 2022'de yüzde 171,9 artışla 35 milyar 620 milyon lira olarak kaydedildi. Özel bütçeli idarelerin öz gelirleri 7 milyar 151 milyon lira, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 914 milyon lira olarak belirlendi.

Vergi türleri itibarıyla Aralık 2022'de bir önceki yılın aynı ayına göre, gelir vergisi yüzde 78,1, kurumlar vergisi yüzde 186,5, dahilde alınan katma değer vergisi yüzde 162,6, özel tüketim vergisi yüzde 162,8, banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 33,3, ithalde alınan katma değer vergisi yüzde 50,6, damga vergisi yüzde 72,7, harçlar yüzde 95,2, diğer vergiler tahsilatı yüzde 68,9 arttı.

2022 yılı bütçe sonuçları

Merkezi yönetim bütçe giderleri 2021 yılında 1 trilyon 603 milyar 545 milyon lira iken 2022'de yüzde 83,4 artışla 2 trilyon 941 milyar 420 milyon liraya yükseldi.

2021'de bütçe 20 milyar 655 milyon lira faiz dışı açık verirken 2022'de 171 milyar 838 milyon lira faiz dışı fazla oluştu.

Merkezi yönetim bütçesi, Ocak-Aralık 2021 döneminde 201 milyar 507 milyon lira açık verirken geçen yılın aynı döneminde 139 milyar 65 milyon lira açık verdi. 2022 yılı Aralık ayı bütçe açığı 118 milyar 617 milyon lira olarak gerçekleşti.

Faiz hariç bütçe giderleri, 2022 yılında 2021'e kıyasla yüzde 84,9 artarak 2 trilyon 630 milyar 517 milyon liraya yükseldi. Faiz hariç giderlerin bütçe ödeneklerine göre gerçekleşme oranı yüzde 105,2 olarak hesaplandı.

Personel giderleri, söz konusu dönemde, yüzde 77,7 artışla 615 milyar 278 milyon lira olurken personel giderleri için bütçede öngörülen 613 milyar 641 milyon lira ödeneğin yüzde 100,3'ü kullanıldı.

Sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, aynı dönemde yüzde 68,8 artarak 96 milyar 842 milyon liraya yükseldi ve bütçede öngörülen 97 milyar 151 milyon lira ödeneğin yüzde 99,7'si kullanılmış oldu.

2022 yılında mal ve hizmet alım giderleri için bütçede öngörülen 214 milyar 814 milyon lira ödeneğin yüzde 119,7'si harcandı. Bu dönemde, yüzde 92,6 yükselişle 257 milyar 76 milyon lira mal ve hizmet alımı gideri gerçekleşti. Cari transferler yüzde 79,7 artarak 1 trilyon 126 milyar 152 milyon lirayı buldu. Bütçede öngörülen 1 trilyon 78 milyar 291 milyon lira ödeneğin yüzde 104,4'ü kullanıldı.

Söz konusu dönemde, 276 milyar 403 milyon lira sermaye gideri, 48 milyar 822 milyon lira sermaye transferi yapıldı. Borç verme giderleri ise 209 milyar 944 milyon lira olarak hesaplandı. Faiz giderleri yüzde 71,9 yükselerek 310 milyar 903 milyon liraya çıktı.

Yıllık bütçe gelirleri

Merkezi yönetim bütçe gelirleri, 2021'de 1 trilyon 402 milyar 38 milyon lira iken 2022'de yüzde 99,9 artışla 2 trilyon 802 milyar 355 milyon liraya ulaştı. Bütçe tahminine göre, bütçe gelirlerinin ocak-aralık dönemi gerçekleşme oranı 2021'de yüzde 127,3 iken 2022'de yüzde 109,8 oldu.

Vergi gelirleri tahsilatı, söz konusu dönemde yüzde 102 artarak 2 trilyon 353 milyar 286 milyon lirayı buldu. Vergi gelirlerinin bütçe tahminine göre gerçekleşme oranı ise yüzde 107,7 olarak kayıtlara geçti.

Genel bütçe vergi dışı diğer gelirleri de aynı dönemde yüzde 94,5 artarak 387 milyar 287 milyon liraya yükseldi. Özel bütçeli idarelerin öz gelirleri 48 milyar 936 milyon lira, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 12 milyar 847 milyon lira olarak hesaplandı.

Vergi türleri itibarıyla 2022'de 2021'e göre, gelir vergisi yüzde 62,3, kurumlar vergisi yüzde 185,1, dahilde alınan katma değer vergisi yüzde 41,9, özel tüketim vergisi yüzde 104,4, banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 77,5, ithalde alınan katma değer vergisi yüzde 121,1, damga vergisi yüzde 48,7, harçlar yüzde 82,1 ve diğer vergi gelirleri yüzde 88,6 artış gösterdi.

Bakan Nebati: Bütçe gelir tahminimizi aştık

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, yıl sonu itibarıyla merkezi yönetim bütçe gelirlerinin 2 trilyon 802 milyar TL, vergi gelirlerinin 2 trilyon 353 milyar TL olduğunu belirterek, "OVP'de öngördüğümüz bütçe gelir tahminimizi aştık." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 2022 yılı bütçe sonuçlarını Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde, '2022 Yılı Değerlendirmesi 2023 Yılı Hedefleri Programı'nda açıkladı.

Makro göstergeler açısından son derece başarılı bir yıl olan 2022'de toplam bütçe giderinin 2 trilyon 941 milyar lira, bütçe gelirinin ise 2 trilyon 802 milyar lira olarak gerçekleştiğini belirten Nebati, bunun sonucunda bütçe açığının yılın tamamında sadece 139,1 milyar lira olduğunu söyledi.

Ayrıca, toplamda 171,8 milyar lira faiz dışı fazla verildiğine dikkat çeken Nebati, "Dolayısıyla, küresel ekonomide sert türbülanslar yaşanırken, ülkemiz 4 yıllık aradan sonra 2022 yılında yeniden faiz dışı fazla vermeyi başardı. Böylece, bütçe öngörümüzden 139,3 milyar, OVP hedefimizden ise 322,1 milyar lira daha düşük bir bütçe açığıyla seneyi kapatmış bulunuyoruz. Orta Vadeli Programda 131,4 milyar lira faiz dışı açık tahmininde bulunmuştuk. 2022 yılında sağladığımız yüksek bütçe performansı ile bu açığı telafi ettiğimiz gibi 171,8 milyar lira faiz dışı fazla vermeyi de başardık. Bu durum mutluluğumuzu ikiye katladı. Böylece, OVP'de öngördüğümüz Bütçe Gelir tahminimizi aşmış bulunuyoruz." şeklinde konuştu.

17.01.2023

Bakan Nebati, 2023 yılında enflasyondaki düşüşün devam edeceğini de belirtti. Kişi başı milli gelire de değinen Bakan Nebati, 2022'de kişi başına gelirin 10 bin dolar seviyesini aşacağını, 2023 yılında da daha da yükselerek 12 bin doların üzerine çıkacağını öngördüklerini söyledi.

Türkiye borsa performansı ile gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden olumlu ayrıştığını da kaydeden Bakan Nebati, "Böylece, Borsa İstanbul 2022'de dolar bazında yüzde 111 ile en yüksek getiriye sağladı." dedi.

Özel sektörün yurt dışı kredi borcu 161,2 milyar dolara geriledi

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, 2022 yılı Kasım ayında 2021 sonuna kıyasla 7,2 milyar dolar azalışla 161,2 milyar dolar oldu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Kasım 2022 dönemine ait özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu gelişmeleri yayımlandı.

Buna göre, kasım ayında özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu 2021 sonuna kıyasla 7,2 milyar dolar azalarak 161,2 milyar dolara geriledi. Bu dönemde, özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 8,3 milyar dolar düşüşle 152,6 milyar dolar, kısa vadeli kredi borcu (ticari krediler hariç) ise 1,1 milyar dolar artarak 8,5 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Bankaların uzun vadeli kredi biçimindeki borçlanmaları kasımda 2021 sonuna göre 5,0 milyar dolar azalırken, tahvil ihracı borçlanmaları da 5,1 milyar dolar düşüşle 14,9 milyar dolar oldu.

Aynı dönemde, bankacılık dışı finansal kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 55 milyon dolar artarken, tahvil stoku da 44 milyon dolar artışla 1,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 2,2 milyar dolar artarken, tahvil stoku da 18 milyon dolar yükselişle 10,1 milyar dolara ulaştı.

Bankaların kısa vadeli kredi biçimindeki borçlanmaları, kasımda 2021 sonuna göre 460 milyon dolar artışla 5,2 milyar dolara, finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 687 milyon dolar yükselişle 1,6 milyar dolara çıktı.

Bir yıl içindeki anapara geri ödemesi 40,9 milyar dolar

Uzun vadeli kredi borcunun alacaklıya göre dağılımı incelendiğinde, tahvil hariç özel alacaklılara olan borçlar kasımda 2021 sonuna kıyasla 1,5 milyar dolar azalarak 105,5 milyar dolara indi. Aynı dönemde tahvil hariç özel alacaklılara olan kısa vadeli borç 1 milyar dolar artışla 8,1 milyar dolara çıktı.

Uzun vadeli kredi borcunun yüzde 63,7'si dolar, yüzde 32,7'si euro, yüzde 1,8'i Türk lirası ve yüzde 1,8'i ise diğer döviz cinslerinden oluştu. Kısa vadeli kredi borcunun ise yüzde 39,2'si dolar, yüzde 36,5'i euro, yüzde 20,8'i Türk lirası ve yüzde 3,5'i diğer döviz cinsleri ile gerçekleştirildi.

Öte yandan uzun vadeli toplam kredi borcunun yüzde 35,6'sını finansal kuruluşlar, yüzde 64,4'ünü finansal olmayan kuruluşlar gerçekleştirdi. Kısa vadeli toplam kredi borcunun yüzde 76,6'sını finansal kuruluşlar, yüzde 23,4'ü finansal olmayan kuruluşların borçlarından oluştu.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, kasım sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde gerçekleştirilecek olan anapara geri ödemelerinin toplam 40,9 milyar dolar düzeyinde olduğu hesaplandı.

IMF'den dünya ekonomisindeki ayrışmanın küresel üretimi yüzde 7'ye kadar azaltabileceği uyarısı

Uluslararası Para Fonu (IMF), dünya ekonomisindeki ayrışmanın küresel üretimin yüzde 0,2 ila yüzde 7'sine mal olabileceğini bildirdi.

IMF'nin "Jeoekonomik Ayrışma ve Çok Taraflılığın Geleceği" başlıklı raporunda, on yıllardır süren küresel ekonomik entegrasyondaki artışın ardından dünya ekonomisinin ayrışma riskiyle karşı karşıya olduğu vurgulandı.

2008-2009'daki küresel finansal kriz sonrası yaşanan toparlanmayı Brexit, ABD ve Çin arasındaki ticaret gerilimleri ile artan sayıda askeri çatışmanın izlediği anımsatılan raporda, kriz sonrası dönemde küresel mal ve sermaye akışlarında bir dengelenme ve ticaret kısıtlamalarında bir artış görüldüğü aktarıldı.

Raporda, COVID-19 salgını ve Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaşın uluslararası ilişkileri daha da test ettiği ve küreselleşmenin faydalarına dair şüpheleri artırdığı kaydedildi.

Ticaret bağlarının derinleşmesinin küresel yoksulluğun büyük ölçüde azalmasını sağladığına işaret edilen raporda, gelişmiş ekonomilerdeki düşük gelirli tüketicilere ise daha düşük fiyatlar aracılığıyla fayda sağladığı aktarıldı.

Raporda, ticari ilişkilerin zayıflamasından en çok düşük gelirli ülkelerin ve gelişmiş ülkelerdeki dar gelirli tüketicilerin etkileneceği ifade edildi.

Azalan sermaye akışlarının doğrudan yabancı yatırımı azaltacağına işaret edilen raporda, uluslararası işbirliğindeki bir düşüşün de hayati önem taşıyan küresel kamu mallarının sağlanmasına yönelik riskler oluşturacağı belirtildi.

Raporda, dünya ekonomisindeki ayrışmanın küresel üretimin yüzde 0,2 ile yüzde 7'sine mal olabileceği kaydedildi.

Teknolojik ayrışmanın da kaybı önemli ölçüde artırabileceği belirtilen raporda, teknolojideki ayrışmanın eklenmesiyle bazı ülkelerde üretimdeki kaybın yüzde 8 ile yüzde 12'ye ulaşabileceğine değinildi.

Raporda, ayrışma ne kadar derin olursa, maliyetlerin de o kadar derin olacağı ifade edildi.

Daha az uluslararası risk paylaşımıyla küresel ekonomik ayrışmanın daha yüksek makroekonomik oynaklığa, daha şiddetli krizlere ve ulusal tamponlar üzerinde daha büyük baskılara yol açabileceği vurgulanan raporda, ayrıca küresel toplumun krizdeki ülkeleri destekleme kabiliyetini zayıflatabileceği ve gelecekteki borç krizlerinin çözümünü zorlaştırabileceği aktarıldı.

Kremlin'den Erdoğan ve Putin açıklaması: Ankara-Şam normalleşmesini görüştüler

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya lideri Putin ile görüştü. Görüşmede iki lider Türkiye ve Suriye ilişkilerinin normalleşmesi konularını ele aldı. Kremlin tarafından yapılan yazılı açıklamada "Astana süreci çerçevesinde Rusya, Türkiye ve İran'ın ortak çalışmasının Suriye'de çözüme yönelik katkısına dikkat çekildi" denildi.

Suriye'de iç savaşın başladığı 2011 yılından bu yana Ankara ve Şam yönetimi ilk kez bakanlar seviyesinde bir görüşme gerçekleştirmişti. Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, MİT Başkanı Hakan Fidan, Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu, Suriye Savunma Bakanı Abbas ve iki ülkenin istihbarat başkanlarıyla 28 Aralık 2022'de Rusya'nın başkenti Moskova'da bir araya gelmişti. Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, toplantıda, Suriye krizi, mülteci sorunu ve Suriye topraklarında bulunan tüm terör örgütleriyle ortak mücadele çabaları ele alınmıştı. Suriye ile 11 yıl sonra gerçekleşen ilk temasın ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya lideri Putin yaptıkları telefon görüşmesinde Ankara-Şam ilişkilerine dair görüştü. Kremlin'den yapılan açıklamada "Ankara'nın, Türk, Rus ve Suriye temsilcilerinin katılımıyla istişarelere başlama girişimleriyle ilgili Türkiye ve Suriye ilişkilerinin normalleşmesi konuları ele alındı. Astana süreci çerçevesinde Rusya, Türkiye ve İran'ın ortak çalışmasının Suriye'de çözüme yönelik katkısına dikkat çekildi" denildi.

DOĞAL GAZ AÇIKLAMASI

Devlet Başkanı Putin ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın görüşmede Rus gazının Avrupa'ya sevkiyatı için Türkiye'de kurulması düşünülen gaz merkezini ele aldıkları belirtilerek, "Rus doğal gazının arzı ve Türkiye'de bölgesel bir doğal gaz merkezinin kurulması da dahil enerji alanında işbirliği ele alındı" denildi.

RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI

Liderlerin Ukrayna'daki durumu da ele aldığı ifade edilen açıklamada, "Ukrayna çevresindeki duruma ilişkin görüş alışverişine devam edildi. Özellikle Türk tarafının inisiyatifiyle ve Ankara'daki son temaslar göz önüne alındığında, Rusya ve Ukrayna'nın insan hakları komiserleri başta yaralılar olmak üzere esirlerin değiş tokuş edilmesine değinildi. 22 Temmuz 2022 tarihli Ukrayna tahılının Karadeniz limanlarından ihracatına ilişkin İstanbul anlaşmasının paket uygulaması ve Rusya'dan gıda ve gübre tedarikindeki engeller ele alındı" denildi. Açıklamada, Putin'in görüşmede ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan'a batılı ülkelerin Ukrayna'ya silah desteği sağlaması nedeniyle Kiev tarafının askeri saldırılarını arttırdığına işaret ettiği belirtildi.

Harran Ovası'nda 100 bin dekar tarım alanı betonlaştı

Ali Ekber YILDIRIM

17 Ocak 2023 Salı

Tarım Öğretiminin 177. Yılı ve Ziraat Mühendisleri Günü Etkinliği kapsamında 10 Ocak'ta Şanlıurfa'daydım. Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde çok değerli hocalarımız ve öğrencilerle buluştuk. Ziraat Mühendisleri Odası'nda ziraat mühendisleri ve çiftçilerle sohbet ettik.

İki gün boyunca cumhuriyet tarihimizin en önemli projesi kabul edilen Güneydoğu Anadolu Projesi'nin (GAP) son durumunu ve bölgede tarımda yaşanan sorunları konuştuk. Anadolu'ya Trakya'ya yaptığım her geziden büyük umutlarla dönüyorum. Ülkenin sorunlarını yerinde ve sorunu yaşayanlarla konuşmak, tarımdaki büyük potansiyelimizi yerinde görmek ve bilgilerimi tazelemek bana önemli katkılar sağlıyor.

Şanlıurfa'ya gidip Göbeklitepe'yi ziyaret etmemek olmazdı. Harran Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ali Rıza Öztürkmen'in rehberliğinde Ziraat Mühendisleri Odası Şanlıurfa Şube Başkanı Abdullah Melik ile birlikte tarihteki ilk yerleşim alanı, ilk köylerin kurulduğunun kanıtı olarak gösterilen Göbeklitepe'yi ziyaret ettik. Göbeklitepe'den Harran Ovası'nı kuşbakışı gözlemledik. İlk göze çarpan ovadaki yapılaşma. Bilimsel olarak yapılan çalışmalara göre Harran Ovası'nda yaklaşık 100 bin dönüm alan betonlaşmış. Bir başka önemli sorun ise aşırı sulama nedeniyle topraktaki tuzlanma oranının artması.

Ziraat Fakültesi bölge tarımı için büyük şans

Bu sorunlara ve konulara değinmeden önce, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin bölge tarımı için çok büyük şans olduğunu belirtmek gerekiyor. Fakülte Dekanı Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu, Yardımcıları Prof. Dr. Osman Çopur ve Prof. Dr. Ahmet Almaca, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü Öğretim Üyesi ve aynı zamanda Tema Vakfı Şanlıurfa Temsilcisi Prof. Dr. Ali Rıza Öztürkmen, Tarla Bitkileri Bölümü'nden Prof. Dr. İrfan Özberk ile, Ziraat Mühendisleri Odası Şanlıurfa Şube Başkanı Abdullah Melik ve Oda yönetim kurulu üyeleri ve ziraat mühendisleri ile konuşunca fakültenin tarımla ne kadar iç içe olduğunu ve bölge tarımına bilimsel olarak çok önemli katkılar sunduğunu görebiliyorsunuz.

Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Osmanbey Yerleşkesi'nde yapılan etkinliğe, tarımla ilgili tüm kurumların yöneticileri, öğretim üyeleri, ziraat mühendisleri, fakülte öğrencileri, 2002 Vakıflar İlkokulu öğrencileri, Şanlıurfa Akçakale Altınbaşak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri katıldı.

Programda, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu 'Ziraat Fakültelerinin Türkiye'deki Stratejileri', Şanlıurfa İl Tarım Müdürü Dr. Murat Çakmaklı 'Tarım ve Küresel Isınma', GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Nusret Mutlu 'Çiftçilerin Doğru Ürüne Yönlendirilmesi', Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mehmet Yetim 'Tarım Ürünleri İhracatının Nasıl Yapılması Gerektiği', Ziraat Mühendisleri Odası Şanlıurfa Şubesi Başkanı Abdullah Melik 'Ziraat Mühendislerinin Yaşadıkları Zorluklar ve Çalışma Koşulları' hakkında detaylı bilgiler sundu. Etkinliğin sonunda ben de katılımcılara 'Tarım ve Gıdada Güncel Gelişmeler' konulu bir sunum yaptım.

Toprağı, suyu koruyarak gelecek kuşaklara bırakmalıyız

Toplantıda yapılan tüm konuşmalarda Güneydoğu Anadolu Projesi'nin bölge tarımına yaptığı katkılar, proje ile birlikte tarımda yaşanan büyük dönüşüme vurgu yapıldı. Ancak, yaşanan sorunlara da dikkat çekildi.

Bu sorunlardan en önemlisi suyun Harran ve diğer ovalara getirilmesi ile birlikte bilinçsiz su kullanımı ve yapılaşma, betonlaşma nedeniyle tarım topraklarının kaybedilmesi. Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu açılıшта ve iki gün boyunca sohbetlerimizde Güneydoğu Anadolu Projesi'nin önemine ve bölge ekonomisine tarımına yaptığı katkılarının çok büyük olduğunu ancak toprağın, suyun korunması ve gelecek kuşaklara temiz olarak aktarılması gerektiğine vurgu yaptı.

GAP'ta verimlilik ve gelir arttı

Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu, Güneydoğu Anadolu Projesi'nin en geniş ve verimli arazilerine sahip olan Şanlıurfa'da toprakların sulanmaya başlamasından sonra ürün verimlerinde ve çiftçi gelirlerinde önemli artışlar meydana geldiğini söyledi. Özellikle

bölgede pamuk ve mısır üretiminin devreye girmesi, ülke üretimine de önemli katkılar sağladığını ve ülkedeki pamuk üretiminin yarısının Urfa'dan sağlandığını hatırlattı.

Kuru tarımdan sulu tarıma geçince buğdayda dekara verimin 200 kilolardan sulu alanlarda 1 tona kadar yükseldiğini belirten Çullu: "Pamuk, mısır ve diğer ürünlerde de üretimin, verimliliğin 2-3 kat artması ve çiftçi gelirlerinin artması elbette çok önemli. Ancak, kuru tarımdan sulu tarıma geçince, daha çok gübre, daha çok zirai ilaç kullanılmaya başlandı. Bilinçsiz ve gereğinden fazla kullanılan gübre, ilaç ve diğer girdiler yeraltı sularının hızla kirlenmesine, toprağın kirlenmesine ve bozulmasına neden oluyor. Bu kimyasallar bu topraklardan elde ettiğimiz ürünlerle gıda olarak bize geri dönüyor" dedi.

Çölleşme riski büyük

Kuraklığın eskiden de olduğunu ancak son yıllarda daha sık yaşanmaya başlandığını anımsatan Mehmet Ali Çullu, çölleşme riskine dikkat çekerek şunları söyledi: "Kuraklığı bugün çok daha sık yaşıyoruz. Çölleşme bu bölge için önemli bir risk. Toprağı, suyu ve doğayı iyi yönetemezsek çok büyük sorunlar bizi bekliyor. Bunlardan birisi de çölleşmedir. Bugün kişi başına 4 dekar civarında olan toprak miktarı 2050'lerde 2,5 dekara gerileyecek. Bugünden topraklarımızı, suyumuzu, doğamızı koruyamazsak ve geleceğe sağlıklı bir şekilde taşıyamazsak bizden sonraki kuşakların geleceği tehlike altında olur." dedi.

Yapılaşma ile verimli topraklar kaybediliyor

Bölgede çok sayıda araştırma ve bilimsel çalışma yapıldığını, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin sürekli sahada olduğunu anlatan Çullu, ovadaki yapılaşma ve tarım arazilerinin betonlaşması konusunda ki çalışmaları özetle şöyle anlattı: "Kuru tarımdan sulu tarıma geçilince Harran Ovası'nın cazibesi çok arttı. Bitkisel veriminin 2-3 kat artması bölgeye olan ilgiyi artırdı. Çiftçi kendi arazisine yerleşmek amacıyla ve bazen de tarımsal amaçlı yapılar kurulmaya başlandı. 2017 yılına kadar yapılan sulama altyapıları ve yol alanlarının da hesaplama katılmasıyla beraber Harran Ovası'nda toplam arazi kaybı miktarı 19 bin 137 dekar ve ovaya oranı ise %11,62'ye yükseldi. Sulama öncesi 1991 yılından, sulama sonrası 2019 yılı arasındaki 28 yıl içinde yapılaşmadan etkilenen alanlar 2,32 katına çıkmıştır. Sulama öncesi 1991 yılı ile sulama sonrası 2019 yılları arasındaki 28 yıl içerisinde Bozova Yaylak arazilerinde sulama öncesi yapılaşmadan etkilenen alanın ovaya oranı %1,6 iken, 2019 yılında % 2'ye çıktığı tespit edilmiştir. Harran ve Yaylak özelinde yapılan çalışmada Harran; Şanlıurfa ve Suriye sınırına yakınlığı, gerek büyük tarım arazilerine sahip olması gerekse tarihi ve turistik bir yerleşim alanına sahip olması bakımından önemli bir cazibe merkezi özelliğine sahiptir. Harran'ın cazibe merkezi olması, beraberinde artan bir ekonomi ve nüfus yoğunluğu oluşturmuştur. Bu artan nüfus yoğunluğunun getirmiş olduğu yerleşim ihtiyacı tarım arazileri üzerinde önemli bir yapılaşma baskısı oluşturmuştur. Harran Ovası'nda devam eden kaçak yapılaşmanın önlenmesi için 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'na göre denetimler yapılarak tarım topraklarının kaybedilmesi önlenmeli."

Betonlaşma ve bilinçsiz su kullanımı

Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu'nun dikkat çektiği tarım alanlarının betonlaşması konusunda hemen herkes hemfikir. Bugün geline noktada 100 bin dekar alanın betonlaştığı tahmin ediliyor. Bu, Harran Ovası ve bölgedeki diğer ovalar için en büyük tehlike olarak görülüyor.

Harran Ovası'ndaki bir başka önemli sorun ise milyarlarca lira harcanarak yapılan barajlardan suyun açık kanallardan ovaya getirilmesi. Ziraat Mühendisleri Odası Şanlıurfa Şube Başkanı Abdullah Melik, açık kanaldan ve cazibe sulaması(Su kotunun sulanacak araziden yüksek olduğu yerlerde suyun potansiyel enerjisi ile sulama kanalları veya borular aracılığıyla iletildiği sistem) nedeniyle suyun yüzde 60'ının kaybolduğunu söylüyor.

Abdullah Melik, Türkiye'de 43 ziraat fakültesi olduğunu ve her yıl 5 bin mezun verildiğini belirterek:"Ülkemizde 120 bin ziraat mühendisi var. Bunlardan 30 bini işsiz ve atama bekliyor. Aslında 150-170 bin ziraat mühendisi istihdam edilmesi gerekiyor. Ama, bakanlık atama yapmıyor. Çiftçi bilgiden yoksun, mühendis atama bekliyor. Harran'da 100 bin dönüm tarım alanı betonlaştı. Gelişigüzel binlerce dönüm tarım arazisi imara açıldı. Bu tarım adına işlenmiş bir cinayettir." dedi.

Özetle, Şanlıurfa'da tarım konusunda çok önemli gelişmeler var. Ancak önemli sorunlar da var. Tarım arazileri yoğun yapılaşma, betonlaşma, çölleşme riski altında. Kuyulardan su çekerek üretim yapan çiftçiler yüksek enerji faturaları nedeniyle sürekli enerji dağıtım şirketi Dedaş ile karşı karşıya bırakılıyor. Ovada sulama yapan çiftçi dekara 100 lira ile pamuk sularken kuyudan su çeken çiftçi dekara 2-3 bin lira ödemek zorunda kalıyor. Bu çiftçilere mutlaka enerji desteği verilmesi gerekiyor.

Mercimek Projesi yayılıyor

Şanlı Urfa İl Tarım ve Orman Müdürü Murat Çakmaklı, pamuk ekimi öncesinde mercimek ekimini teşvik eden bir proje başlattıklarını belirterek: "GAP bölgesinde pamuk ekiminden önce mercimek ekimi yaptırıyoruz. Mercimek ekim alanı 120 bin dekara ulaştı. Bu projede ekimi yapılan mercimek tohumunun yüzde 70'ini sertifikalı olarak bakanlığımız, yüzde 30'unu çiftçinin kendisi karşılıyor. Hedef, Türkiye'nin mercimek ihtiyacının tamamını bu bölgeden sağlamak. Bu kapsamda projemiz her yıl daha geniş alana yayılıyor" dedi.

GAP'ta sulama yatırımlarının yüzde 58'i tamamlandı

GAP İdaresi Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Nusret Mutlu, GAP Eylem Planı'na göre sulama yatırımlarının yüzde 58'inin tamamlandığını belirterek devam eden alanların tamamlanması ile bu oranın yüzde 72'ye ulaşacağını söyledi. Mutlu: "GAP kapsamında 18 baraj bitirilmiş, 1 milyon hektar alanı sulayacak su barajlarda depolanmıştır. 2002 yılı sonunda sulamaya açılan alan 198 bin 854 hektar iken, 2021 yılı sonu itibarıyla 611.731 hektara ulaşmıştır. Eylem Planı hedefi olan 1 milyon 60 bin hektar alana göre sulama projelerinin %58'i tamamlanmıştır. Enerji projelerindeki gerçekleştirme ise yüzde 92 olup, parasal değeri 30,4 milyar dolar olmuştur. Sadece bu üretimle GAP kendini amorti etmiştir." bilgisini verdi.

Çalı hikayesi!

Alaattin AKTAŞ

17 Ocak 2023 Salı

✓ Merkez Bankası bankalara "Ben faiz artıramıyorum, size avantaj sağlayayım, siz artırın" diyor. Ama zorunlu karşılıkla sağlanacak avantaj vatandaşı üç aydan uzun vadeye yöneltmez.

✓ Döviz için de "Nereden bulursanız bulun, kaçta bulursanız bulun, yeter ki bulun" denilerek bankalara bu konuda da kolaylık sağlanıyor.

Yaşı 40'ın altında olanlar pek bilmez. Yıllar önce ayakkabılar eskidikçe tamir ettirilip gittiği kadar giyilirdi. O yıllarda ayakkabı tamiri bile şimdiki gibi değildi. Tamirci ayakkabıyı alır, alttan çivi çakarak parça ekler, ayakkabının içinden de vurarak çivinin başını ezerdi. Yenilenen ayakkabıyla bir süre rahat yürürdünüz. Ama birkaç hafta geçti mi, bastıkça bastıkça çivinin başı ayağınıza batmaya başlardı. Tekrar tamirciye... Bu işlem üç beş kez tekrarlanır, artık ayakkabı o şekilde tamir edilemiyorsa başka bir yöntem bulunmaya çalışılırdı. Yeni ayakkabı almak kolay değildi çünkü. Bu durum şimdi hiç yaşanmıyor değil tabii ki, ayakkabılar yine tamire gidiyor ama geçmişte bu tamir zorunluluğu daha fazlaydı.

Bu, çaresizliğin bir sonucuydu ve tabii ki herkes bu durumda değildi. Cebinde parası olanın, geliri iyi olanın böyle bir derdi yoktu.

Eksik olmasın bizim Merkez Bankamız insanı böyle geçmişe götürüyor işte. Merkez Bankası'na bakıyoruz da, ayağının altında hep bir çivi, bir türlü rahat yürüyemiyor!

Bir takım kararlar alınıyor, ama o çivi var ya o çivi, hep batıyor. Rahat edilemiyor bir türlü. Ayakkabı eski de, tamirci de pek iyi değil! Yeni ayakkabı alacak kadar para da var üstelik. Ama yok, ısrarla o eski ayakkabı giyimeye, çivi bata bata yürünmeye çalışılıyor.

O yüzden de gün geçmiyor ki tamirciye gidilmesin!

Gün geçmiyor ki Merkez Bankası yeni bir karar alarak piyasayı düzenlemeye çalışmasın!

Bu kadar sık karar alınmış olması da önceki kararların yetersizliğinin bir göstergesi değil mi?

Bu son adım hiç işe yaramaz!

Merkez Bankası son olarak tuttu üç aydan uzun vadeli mevduatın zorunlu karşılık oranını sıfırladı.

- Bankalar üç aydan uzun vadeli hesaplar için zorunlu karşılık yükünden kurtulacak...
- Elde ettikleri bu avantajı mevduat faizi olarak hesap sahiplerine yansıtacak...
- Vatandaş ve şirketler üç aydan uzun vadeli mevduata hücum edecek...
- Böylece kur korumalı mevduattan çıkan paranın dövize ya da TL mevduat dışındaki başka alanlara yönelmesi önlenmiş olacak...

Nasrettin Hoca'nın çalı hikayesine benziyor ama hikayede peşin parayı görüp gülen alacaklı vardı, bu hikaye güldürmüyor bile.

Türk halkı için vade çok kısa, yıllardan beri böyle. BDDK verilerine bakıyoruz; yurt içi yerleşiklerin TL mevduatının yüzde 20.4'ü bir aya kadar, yüzde 35.5'i de bir-üç ay arası vadeli. Üç-altı ay arası vadeli olanların payı yüzde 17.1, altı ay-bir yıl arası vadeli olanların payı yüzde 3.3, bir yıldan uzun vadeli olanların payı ise yüzde 2.9 düzeyinde. TL mevduatın yüzde 20.8'i ise vadesiz hesaplarda duruyor.

Kaldı ki, bir-üç ay arası vadeli görünen hesapların neredeyse tümü de 32 gün vadeli.

Üstelik seçim var

Bankalar üç aydan uzun vadeli mevduatta zorunlu karşılık yükünden kurtulunca faizi artıracak ve vatandaş da en az üç ayla altı ay arasındaki vadelere akın edecek! Zorunlu karşılıkla ilgili bu karar alındığına göre beklenti bu yönde olmalı.

Her şey bir yana, önümüzde seçim var ve kimse seçim dönemini de içine alacak şekilde bir vade tercih etmeye yanaşmaz. Yanaşan tabii ki olur da, onların da oranı çok düşük olur.

Dolayısıyla bu çalı yün tutmaz! Vatandaş yine bildiğini okur!

Üstelik her gün yeni yeni icatlar çıkarmanın vatandaşı daha da tedirgin ettiği gerçeği herhalde hiç görülmüyor, bu dikkate alınmıyor.

“Faizi ben artıramam, siz artırın!”

Yeni ayakkabı alacak para olduğunu söyledim ya; o faiz artışıdır, yani elde bu sorunu aşacak bir araç var. Ama kullanılmıyor. O yüzden de bankalara

“Ben faizi artıramıyorum, size fırsat sunuyorum, siz artırın” deniliyor.

Bu aslında kulağı tersten göstermekten başka bir şey değil. Ama vücut hamlamış, kulağı tersten göstermeye çalışırken omuz tutuluyor!

Mevduatın vade dağılımı (Kasım 2022)

Milyar TL	Vadesiz	1 aya kadar	1-3 ay arası	3-6 ay arası	6-12 Ay arası	1 yıl üstü	Toplam
Yurt içi yerleşik	2.706	1.375	2.581	874	193	186	7.916
- TL mevduat	859	843	1.469	708	138	118	4.135
- DTH	1.414	518	1.073	159	39	65	3.268
- Depo hesapları	434	14	40	6	15	3	513
Yurt dışı yerleşik	273	33	133	35	30	86	590
Genel toplam	2.979	1.408	2.715	909	223	272	8.506
Pay (Yüzde)							
Yurt içi yerleşik	34,2	17,4	32,6	11,0	2,4	2,4	100,0
- TL mevduat	20,8	20,4	35,5	17,1	3,3	2,9	100,0
- DTH	43,3	15,9	32,8	4,9	1,2	2,0	100,0
- Depo hesapları	84,6	2,8	7,7	1,2	3,0	0,6	100,0
Yurt dışı yerleşik	46,2	5,5	22,6	6,0	5,1	14,6	100,0
Genel toplam	35,0	16,6	31,9	10,7	2,6	3,2	100,0

DÖVİZSİZ KALMANIN İTİRAFI...

Merkez Bankası döviz konusunda da yeni bir karar aldı. Bankaların yurt dışından sağlayacakları altı aydan uzun vadeli döviz için de zorunlu karşılık oranı sıfır olacak.

Her kim olursan ol, her nereden bulursan bul, kaçta bulursan bul; yeter ki döviz getir!

Bankalara söylenen bu. Niye diye sormaya gerek yok.

Çünkü döviz yok, döviz!

Abdulkadir Selvi

Akşener'in İmamoğlu'lu seçim kampanyası CHP'de nasıl karşılandı

6'lı Masa henüz cumhurbaşkanı adayını belirlemedi ama Meral Akşener seçim kampanyasını başlattı.

İYİ Parti, "Az kaldı" temalı bir kampanya yürütüyor. İlk seçim afişinde Meral Akşener'le birlikte Ekrem İmamoğlu yer aldı. Fotoğraf sanatı açısından afişte iyi bir derinlik yakalanmış. Afişte ön planda Akşener ama kitlelerin önünde Ekrem İmamoğlu yer alıyor. Orada obje Akşener ama asıl mesaj İmamoğlu üzerine kurulmuş vaziyette. Zaten adalet vurgusu yapılıyor. Benim de karşı çıktığım siyaset yasağı kararı üzerinden mesaj veriliyor.

Meral Akşener bir de seçim videosu yayınladı. Meral Akşener'le başlayan video Ekrem İmamoğlu ile bitiyor. Saraçhane mitinginden görüntülerin kullanıldığı videoda Akşener'in, Ekrem İmamoğlu'nun boynuna taktığı atkının yer aldığı bölümler özellikle seçilmiş.

İYİ Parti'nin, Ekrem İmamoğlu'lu seçim kampanyası başlatmasının birkaç açıdan üzerinde durulması gerekiyor.

SEÇİM KAMPANYASINDA İLK

1- Siyasi tarihimizde ilk kez bir parti seçim kampanyasını lideri ya da partisi üzerine kurmuyor. İYİ Parti bir ilki daha başarıyor, seçim kampanyasını CHP'nin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu üzerine kuruyor. İmamoğlu'nun seçilmesinde İYİ Parti'nin de büyük katkısı var ama nihayet itibarıyla o CHP'nin belediye başkanı.

2- Akşener, Ekrem İmamoğlu sadece CHP'nin değil bizim oylarımızla seçildiği için aynı zamanda İYİ Parti'nin de belediye başkanı mesajı veriyor. Önümüzdeki videolarda Mansur Yavaş'la ilgili görüntüler kullanılırsa sürpriz sayılmasın.

İMAMOĞLU SEÇİM KAMPANYASINDA

3- Akşener, daha önce İkinci Fatih'e benzettği, yüzünde Rabbi Yessir gördüğünü söylediği Ekrem İmamoğlu'na Saraçhane sürecinde de büyük destek vermişti. Akşener'in desteği Kılıçdaroğlu'nu gölgede bırakınca CHP ile İYİ Parti arasında krize neden olmuştu. Saraçhane krizini çözmek için Akşener ile Kılıçdaroğlu, Ahlatlıbel'de bir araya gelmişti.

4- Ekrem İmamoğlu'yla ilgili siyasi yasak kararı açıklandığında, Meral Akşener, "Ekrem gel, yeni başlıyor" diyerek çak yapmıştı. "Ekrem gel" süreci İYİ Parti'nin seçim kampanyası ile devam ediyor.

5- Akşener, seçim afişleriyle İmamoğlu'nu İYİ Parti'nin seçim kampanyasına dahil etti.

6'LI MASA'YA MESAJ

6- Cumhurbaşkanı adayının belirlenmesinde kritik tarih yaklaşırken Meral Akşener, 6'lı Masa'ya Cumhurbaşkanı adayıyla ilgili mesajını seçim afişi ve yayınladığı videoda veriyor. Adayım Ekrem İmamoğlu diyor.

7- Cumhurbaşkanı adaylığında Kılıçdaroğlu'nun en büyük rakibi Ekrem İmamoğlu. Metropoll'ün sahibi Özer Sencar, Medyascope'a verdiği röportajda "Kemal Bey, Meral Hanım'ı razı edemiyor. CHP diğer 4 küçük partiyle bu işi çözmeye çalışıyor. Başından beri Meral Hanım'ı razı edemedikleri için adayları açıklayamadılar" demişti. Özer Sencar'ın tespiti yerinde. Kılıçdaroğlu, Akşener'i ikna etseydi Kurban Bayramı'nda ya da CHP'nin kuruluş tarihi olan 9 Eylül'de adaylığını açıklayacaktı. Akşener'in olumsuz tavrı nedeniyle erteledi.

ZAMANLAMAYA DİKKAT

8- 6'lı Masa 26 Ocak tarihinde Akşener'in ev sahipliğinde toplanacak. Cumhurbaşkanı adayı belirlenmeyecek ama bir portre ortaya konulacak. Akşener, hem 26 Ocak tarihli toplantı öncesinde hem de cumhurbaşkanı adayının belirleneceği şubat toplantısı öncesinde Kılıçdaroğlu'na "Aday sen değilsin, Ekrem İmamoğlu" mesajını veriyor.

CHP'DE RAHATSIZLIK

9- İYİ Parti'nin seçim kampanyasında Ekrem İmamoğlu'nu kullanması CHP'de rahatsızlığa yol açtı. "İkinci Saraçhane sendromu" yorumları yapılmaya başlandı. Kılıçdaroğlu'nun en büyük rakibi olan İmamoğlu üzerinden mesaj verilmesi okların Akşener'e çevrilmesine yol açtı.

10- Siyasi kulislere bu durum "Kılıçdaroğlu ile Akşener arasında ikinci bir 'İmamoğlu' zirvesine neden olur mu?" diye sorulmaya başlandı.

BABACAN İŞARETİ RUBİN'DEN Mİ ALDI

MICHAEL Rubin, FETÖ-CIA ortak yapımı olan 15 Temmuz darbe girişiminden tam üç ay önce American Enterprise Institute'te yayınlanan makalesinde Türkiye'de ordunun Mısır'da Sisi'ye yapılabilecek bir darbe yapabileceğini söylemişti.

Birçok ülkede darbe tezgâhlayan CIA ekibinin içinde yer alan Rubin, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı da idamla tehdit etmiş, "İdam cezasını geri getirmek ve sonra da ilk kurbanı olmak Recep Tayyip Erdoğan" diye tweet atmıştı.

Rubin'in darbe hevesi hiç bitmedi. American Enterprise Institute'teki bir yazısında Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik üçüncü bir darbe girişiminin beklendiğini yazdı.

Bu Rubin, Amerikan yönetimine "Aman Fetullah Gülen'i Türkiye'ye iade etmeyin, 15 Temmuz'da görev alan NATO subaylarının hayatı tehlikeye girer" diye yazdı.

Derdim yeminli bir Türkiye düşmanı olan ve Erdoğan'ı devirmek için darbe dahil başvurmamış bir yöntem kalmayan Rubin'i anlatmak değil.

RUBİN'DEN İHA-SİHA ÇAĞRISI

Michael Rubin bir süre önce Amerikan kongresine Türk İHA ve SİHA'larını hedef alan bir çağrı yaptı.

Michael Rubin ne zaman konuşsa ben hemen etrafı kollamaya başlarım. Rubin'in verdiği ses nereden çıkacak diye bakarım.

BABACAN'DAN BAYRAKTAR ÇIKIŞI

17.01.2023

Yeminli Türkiye düşmanı ve FETÖ destekçisi Rubin'in sesi Ali Babacan'dan çıktı. Babacan durup dururken İHA ve SİHA'larla Türk Savunma Sanayisi'nde bir devrime imza atan Bayraktar'ı hedef aldı.

Bayraktar'dan PKK rahatsız. Çünkü terör örgütüne nefes aldırıyorlar. Bayraktar'dan Karabağ savaşındaki rolü nedeniyle Ermenistan rahatsız.

Libya'daki katkısı nedeniyle Hafter rahatsız.

Bir de 15 Temmuz darbe girişiminin mimarlarından Rubin rahatsız.

Onları anladım da Ali Babacan neden rahatsız oluyor?

Esfender KORKMAZ

Bu krizden nasıl çıkarız? (1)

17 Ocak 2023 Salı

Yaşamakta olduğumuz ekonomik kriz, geçmiş krizlerden çok farklıdır. Farklı olarak;

*Ekonomik kriz derinleşti.

*Demokrasi, hukuk ve insan haklarında erozyon var,

*Devlet, eğitim gibi kurumsal yapı bozuldu.

*Yapısal sorunlar oluştu. Piyasada oligopol yapı ve kartelleşme var. Spekülatif piyasa oluştu. Toplam faktör verimliliği düştü. İthalata bağımlı üretim yapısı oluştu. Gelir ve servet dağılımı bozuldu.

Demokrasi, hukuk ve insan hakları, kurumsal yapıda reform, siyasi iktidarın değişmesine bağlıdır.

Yapısal sorunları çözmek için, orta ve uzun dönemli planlama yapmak ve devlet-piyasa optimum dengesini kurmak gerekir.

Ekonomik krizden çıkış için de üç yıllık istikrar programı yapmak gerekir.

Bu yazımda, yalnızca üç yıllık istikrar programı öneriyorum.

1.Dalgalı Kur Sistemi Değişecek ve Yarı Sabit Kur Sistemine Geçilecek.

2001 krizinde IMF uzmanları ile bizim memurların yaptığı güçlü Ekonomiye Geçiş programında "Dalgalı kur sistemi ile enflasyonla mücadeleyi kesintisiz sürdüreceğiz" deniliyordu. Bugüne kadar ekonomide aşırı kırılganlık, üretimde ithal girdi payının artması, cari açık ve yaşamakta olduğumuz yüksek enflasyonun nedeni dalgalı kur sistemidir.

Teorik olarak dalgalı kur sisteminin döviz kurunu dengeye getireceği savunulmuştur. Ancak, gelişmiş ekonomiler için uygun bir sistem olan dalgalı kur sistemi, Türkiye'nin 2001 yılındaki ekonomik yapı ve piyasa yapısı ile uyumlu değildi. Aslına bakarsak bugün de uyumlu değildir.

Nedenlerine gelince:

Türkiye'de genel olarak piyasada oligopol ve kartel yapılar var. Kamu tekellerinin özelleştirme yoluyla özel sektöre geçmesi, bu yapıları güçlendirdi. Piyasada aksak rekabet var. Dalgalı kur politikası için piyasa altyapısı yoktur.

Türkiye'de yüksek dolarizasyon kurlardaki istikrarı bozdu. Ekonomide kırılganlığı artırdı. Döviz kurunda aşırı oynaklık yarattı. Para ve faiz politikasının etkinliğini düşürdü. Böyle bir piyasada kur istikrarı mümkün değildir.

Türkiye'de vadeli döviz işlemleri piyasası gelişmediği için, kur belirsizliği ve oynaklığı daha yüksek oldu.

Ancak bunun için Merkez Bankası rezervlerinin olması gerekir. Türkiye'nin borç alacağı tek kurum IMF'dir. IMF ile stand-by düzenlemesi yapılacak.

IMF ile stand-by düzenlemesinin teknik içeriği, Türkiye'deki akademisyenler ve IMF uzmanları birlikte yapılacak. Aksi halde IMF'nin standart reçetelerinin bir yararı olmaz. IMF'nin toplam talebi daraltma politikaları yerine, 3 yıllık istikrar programında hedef arz artışını sağlayacak politika ağırlıklı olacaktır.

Arz artışı orta ve uzun dönemli planlama gerektirir. Ancak üç yıllık süre için devlet doğrudan veya özel sektörlerle organize olarak; zaruri mallara ve gıdaya öncelik verip doğrudan piyasaya girecek ve aynı zamanda ithalat yapacaktır.

2.Bu durumda bütçenin finansmanı da;

*Devlette tüm lüks araçların ve uçakların satışı;

*Cumhurbaşkanlığı saraylarının turizm amaçlı özelleştirilmesi;

*Eximbank dışında tüm kamu bankalarının özelleştirilmesi ile sağlanabilir.

Halen devletin elinde 10 banka var. 2020 itibariyle devlete ait bankalar;

*Ziraat Bankası

*Ziraat Katılım Bankası

*Vakıfbank

*Vakıf Katılım Bankası

*Halkbank

*İller Bankası

*Türk Eximbank

17.01.2023

*Türkiye Kalkınma Bankası

*Birleşik Fon Bankası ve

*Adabank'tır.

Kamu bankalarından Ziraat Bankası'nın görevi, tarım sektörüne ucuz kredi vermektir. Düşük faiz farkından doğan zararı Hazine karşılıyor. Tarım kredilerini özel bankalara da verebilir. O zaman faiz farkını yine Hazine karşılar.

Esnaf kredilerini de Halkbank yerine başka bir özel banka verebilir. Aradaki farkı yine hazine karşılar. Hatta devlet ihale açar, en düşük faizi veren banka ile sözleşme yapar.

Vakıfbank'ın kamusal bir görevi yoktur. Aslına bakarsak Türkiye'de vakıfları siyasilerin ve özel kişilerin tasallutundan kurtarıp, yeni bir düzen getirmek gerekir. Vakıfbank'ın da adını değiştirmek gerekir.

3.Yarı sabit kur politikasına geçiş için; Merkez Bankası kanununda değişiklik yapılacak ve bankanın döviz kurunu da gözeteyeceği ilave edilecek.

Merkez Bankası nezdinde ayrıca ağırlık akademisyenlerde olmak üzere "kur politikası kurulu" kurulacak.

Aynı zamanda kambiyo sisteminde değişiklik yapılacak; kısa vadeli spekülasyon sermaye hareketleri kontrol edilecektir. Bu kontrol Merkez Bankası'na düşük oranda bir karşılık verilmesi ile yapılacaktır.

Yarı sabit kur politikasında döviz kurları her ay Merkez Bankası reel efektif döviz kuru endeksi esas alınarak ve artı eksi yüzde 3 marjla yapılacaktır. TÜFE'nin gerçeği yansıtması için de; TÜİK bağımsız bir araştırma kurumu olacak. Denetimi, İstanbul Üniversitesi, İTÜ, Ankara Üniversitesi, ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından seçilecek birer profesörden oluşan denetim kurulu tarafından yapılacaktır.

(Yarın devam edecek.)

İbrahim Kahveci

Yapıcı yıkım...

Sagalassos toplantıları için 4 günlük Ünye/Ordu ve hemen yanında Terme/Samsun güzergahında

dolaştım.

Ülkemizin ekonomik sorunları ve çözüm önerileri adına çok önemli sunumlar ve tartışmalar yapıldı.

Umut dolu bir şekilde salondan ayrıldım... Ama sonrasını sormayın...

Yani salon dışında, sokakta durum nedir?

Veya kısaca izah edeyim: Mesela salonda “TÜİK enflasyonu gerçek değilse, gerçek enflasyon daha yüksek olması halinde dar gelirliyle bu gelir kayıplarının verilmesi” bile tartışıldı. Ama o dar gelirli ne tartışıyor?

Gelin bunu bir örnekle izah edeyim:

Bir yapıyı-binayı nasıl yıkarsınız?

Elinize balyoz alarak veya makineler eşliğinde mi? Mesela her tarafına patlayıcı yerleştirerek yıkılan binaları görüyoruz.

Ama bina yıkmanın bir başka yolu daha var: **Binayı yapıyor gibi göstererek yıkmak...**

Mesela eğitim sistemi bu konuda iyi bir örnektir: Herkesi üniversiteli yapmak aslında eğitim sistemini ve toplumun temel yapısını bozmanın ta kendisidir.

Tarımın sulama gibi temel ihtiyaçları varken kamu kaynaklarını gösterişli ama verimsiz alanlara yatırmak da bir temel çöküş örneğidir.

Saymakla bitecek konu değil.

17.01.2023

Binanın üstüne ihtiyaç harici yükleri yüklemek, yapıyor gibi gösterip aslında binayı yıkmanın tam da kendisidir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan demişti: “Yargı yıkılırsa ülke yıkılır”

Meğerse ülkemizde 50 milyonun üzerinde yargıda insan varmış. Ve adalet endeksimiz de yerlerde sürünüyor.

Mesela bir başka örnek EYT... Herkes memnun gözüküyor ama aslında yaparken yıkmanın belki de en güzel örneği. Biliyorsunuz ki geriden çocuk gelmiyor. Doğum oranları ve sayıları ülkenin nerede ise bitmeye başladığını gösteriyor.

Afganlılar, Iraklılar, Yemenliler vs olmasa nüfusumuz gerilemeye başlayacak. Genç nüfus gelmeyen bir ülkede insanlar 40'lı yaşlarda emekli edilirse ne olacak? Kimse ama kimse geriden gelenleri düşünmüyor; herkes bugüne bakıyor.

Yapıcı yıkımın en temel desteği bugüne bakmaktır. Eğer yarını göremez iseniz, bugünün hesabı ile yarınınızı yıkabilirsiniz.

Yapıcı yıkıma bir başka örnek olarak İNEK piyasasını verebiliriz. Kısa süreli istek uğruna uzun süreli dengelerin nasıl yıkıldığını bu piyasa bize çok iyi gösterdi. İnek piyasasındaki çöküş bugün süt ve et fiyatlarını adeta patlatmış durumda...

Benzer gelişmeleri diğer piyasalarda da göreceğimiz kesindir.

Bugün kısa vadeli siyasi çıkar uğruna ne karşılığı olduğunu bilmediğimiz bazı kapalı ülkelerden milyarlarca dolar alıp harcıyoruz. Bugünü yapıyor ama yarınımızı yıkıyoruz.

Seçim sonrası ne olacak? Rusya'ya, BAE'ne, S. Arabistan'a ne vereceğiz?

Ya dış ticaret açığını ve döviz ihtiyacını nereden karşılayacağız?

Yapıcı yıkımın en tehlikeli bir başka tarafı da para piyasalarıdır. Döviz kontrol etmek, kredi vermek ama döviz aldırmmamak, TL tutmak ama dövize gitmemesini sağlamak VS VS...

O kadar dengesizlik içinde denge arıyoruz ki... Bakalım sonu ne olacak?

17.01.2023

Birbirini tamamlamaz ilişkiler ile bir denge kurmaya çalışıyoruz. Bugün yaptığımızın yarın tam tersi kararlar alabiliyor ama piyasaların istikrar ve öngörülü olacağını varsayıyoruz.

Bunun yürümeyeceğini aslında herkes biliyor.

Yarının yıkılacağını da...

Bütün mesele yıkım sürecinin allanıp pullanıp Türkiye Yüzyılı gibi süslenerek satılmasıdır.

Yapıyormuş gibi gösterdiğimiz nerede ise her ekonomik durum yıkıma giden bir süreci gösteriyor.

Bütün mesele şurada: Yapım ile yıkım arasındaki ince ayrımı nasıl göreceğiz? Bunu topluma nasıl anlatacağız?

İş işten geçtikten sonra sözün de anlamı kalmayacağı için biz en azından şimdiden notumuzu düşelim...

Yapım değil yıkım aşamasındayız. Ülkemiz yapısal çöküş süreci içerisinde maalesef geleceği oldukça sıkıntılı bir süreç yaşamaktadır.

17 Ocak 2023, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

HDP/PKK artık 6'lı masanın 'resmi' ortağı

Günler önceden bu sütunlarda HDP ile DEVA Partisi'nin seçim ittifakı yapacaklarını ya da HDP'nin DEVA listesinden Meclis'e gireceğini yazmıştım. **Ali Babacan** cephesinden HDP ile ittifak görüşmeleri konusunda bir yalanlama gelmedi. Dahası son günlerdeki gelişmeler de bizim iddialarımızı doğrular nitelikteydi.

DEVA Partisi Genel Başkanı **Babacan**, üst üste yaptığı açıklamalarla HDP çizgisini de aşarak "**Kandil ağzı**"yla konuşmaya başladı. Anayasa'daki "**Türklük**" tanımını kaldıracaklarını açıkladı. Türk ordusuna iftira atan **Şebnem Korur Fincancı**'ya geçmiş olsun ziyaretinde bulundu. Son olarak PKK terör örgütünü dağlardan silen Baykar imzalı SİHA'ları hedef aldı.

Aslında SİHA'larla ilgili açıklamalarını "**dil sürçmesi**" zannetmiştik. Bu kadar pervasız olabileceğini tahmin etmiyorduk.

Dün FOX TV'deki bir programa katılan **Babacan**, SİHA'ları hedef alan açıklamalarını daha da ileri taşıyarak "**SİHA'lara dokunmaya devam edeceğiz**" dedi. Aslında, "**Biz iktidara gelirse savunma sanayiini yeniden ABD'ye mahkûm edeceğiz**" demek istiyordu.

Babacan'ın bu açıklamalarının ardından sosyal medyadaki PKK'lı ve FETÖ'cü troller topyekûn saldırıya geçti.

Babacan PKK'ya göz kırparken, genel başkan yardımcıları da boş durmayıp FETÖ'cü KHK'lılara mavi boncuk dağıtmaya devam etti.

Herhalde Türk siyaset tarihi daha önce bu kadar büyük bir savrulma görmemiştir. HDP bile bu kadarına cesaret edememişti.

Artık şunu açık açık söyleyebiliriz: "**HDP/ PKK, 6'lı masanın gizli ortağı değildir. HDP/PKK çizgisi, DEVA Partisi ve Ali Babacan üzerinden artık 6'lı**

masanın 'resmi' ortağıdır." Bundan sonrasını milliyetçi kökenli İyi Parti ve **Meral Akşener** düşünsün...

Hâlâ aklıma takılan bir soru var. Ali Babacan'ı HDP/PKK'nın kucağına iten olay nedir? Bunun cevabını da çok yakında öğreneceğiz...

MUHALEFET, ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNDEN NEDEN KAÇIYOR?

CHP Lideri **Kılıçdaroğlu**, ortada hiçbir tartışma konusu yokken **"başörtüsü konusunda kanun teklifi"** vereceğini açıkladı. Oysa ihtiyaç olan kanun düzenlemesi değil, başörtüsüne anayasal güvence getirmektir. Cumhurbaşkanı **Erdoğan** da CHP'nin kanun değişikliği teklifini daha ileriye götürerek meseleyi anayasal zemine taşıma kararı aldı.

Ancak CHP ve İyi Parti, Anayasa değişikliği konusunda AK Parti heyetine randevu vermeyerek işi yokuşa sürmeye çalışıyor. Anayasa değişikliği için 400 milletvekilinin oyuna ihtiyaç var. Muhalefetin eski alışkanlıklarını bir kenara bırakarak Türkiye'nin bu en kronik meselesine destek vermesi gerekiyor. 2008 yılında üniversitelerde başörtüsü yasağını kaldıran Anayasa değişikliğini **"411 el kaosa kalktı"** diyerek manşetten duyuranları tarih hiç unutmadı. O dönemin aktörleri utanç içerisinde silindi gitti. 2023 yılında başörtüsü konusunda anayasal güvenceye engel olmaya çalışanları tarih unutmayacaktır.